Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
NICHOLAS EMILIOU IŠVADA,
pateikta 2022 m. rugsėjo 8 d.[1]

Byla C-270/21

A

(*Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Profesinės kvalifikacijos pripažinimas – Direktyva 2005/36/EB – Teisė dirbti pagal įgytą vaikų darželio auklėtojo specialybę, grindžiama aukštojo mokslo diplomu ir pedagogine kompetencija – Reglamentuojama profesija – Buvusioje Sovietų Sąjungoje įgyta profesinė kvalifikacija – Trečioji šalis – Sąvoka“

I. Įvadas

1. A (toliau – pareiškėjas) kreipėsi į *Opetushallitus*, Suomijos nacionalinę švietimo agentūrą (EDUFI), prašydamas pripažinti jo, kaip vaikų darželio auklėtojo, kvalifikaciją, kurią grindė šiais dokumentais: 1980 m. Estijos Tarybų Socialistinėje Respublikoje (toliau – ETSR), t. y. buvusioje Sovietų Sąjungos teritorijoje, įgytu vidurinio išsilavinimo diplomu; 2006 ir 2013 m. Estijoje įgytais dviem ne edukologijos srities aukštojo mokslo diplomais; 2017 m. *Eesti Õpetajate Liit* (Estijos mokytojų sąjungos) išduotu pažymėjimu, patvirtinančiu A pedagoginę kompetenciją.

2. A prašymą atmetė ir EDUFI sprendimą patvirtino *Helsingin hallinto-oikeus* (Administracinis teismas, Helsinkis, Suomija), patvirtindamas EDUFI nuomonę, kad iš esmės pareiškėjas neatitiko profesinės kvalifikacijos pripažinimo reikalavimų pagal nacionalines taisykles, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2005/36[2].

3. *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) turi abejonių dėl dviejų šioje direktyvoje naudojamų sąvokų. Pirma, remdamasis keliomis Estijos nacionalinės teisės aktų, reglamentuojančių galimybę įgyti vaikų darželio auklėtojo specialybę, nuostatomis jis kelia klausimą, ar ši specialybė, kaip ji traktuojama Estijoje, gali būti laikoma „reglamentuojama profesija“ pagal Direktyvą 2005/36, atsižvelgiant į tai, kad ši sąvoka iš esmės reiškia, jog galimybė įgyti tam tikrą profesiją siejama su „specifinės profesinės kvalifikacijos“ turėjimu. Antra, šis teismas abejoja, ar buvusioje Sovietų Sąjungoje suteikta profesinė kvalifikacija turi būti laikoma įgyta trečiojoje šalyje.

[1] Originalo kalba: anglų k.

[2] 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005, p. 22). Ši direktyva buvo iš dalies pakeista kelis kartus.

I. Teisinis pagrindas

A. Europos Sąjungos teisė

4. Pagal Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies a punktą „reglamentuojama profesija“ – „tai profesinės veiklos rūšis arba profesinės veiklos rūšių grupė, kuria verčiantis (arba verčiantis vienu iš jos būdų) pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai arba netiesiogiai reikalaujama specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimo; <…>“

5. Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Jei užsiimti reglamentuojama profesija priimančiojoje valstybėje narėje leidžiama tik turint tam tikrą profesinę kvalifikaciją, tos valstybės narės kompetentinga institucija leidžia dirbti pagal tą profesiją tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos jos piliečiams, tiems pareiškėjams, kurie turi kompetenciją patvirtinantį dokumentą ar 11 straipsnyje nurodytos formalios kvalifikacijos įrodymą, kurio kita valstybė narė reikalauja norint užsiimti ta profesija jos teritorijoje.

Kompetenciją patvirtinantys dokumentai ar formalios kvalifikacijos įrodymai turi būti išduoti valstybės narės kompetentingos institucijos, paskirtos pagal tos valstybės narės įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas.

2. Galimybė dirbti pagal profesiją, kaip aprašyta 1 dalyje, taip pat suteikiama pareiškėjams, kurie per pastaruosius 10 metų vienus metus arba lygiavertį laiką visu etatu dirbo pagal toje dalyje nurodytą profesiją kitoje valstybėje narėje, kuri tos profesijos nereglamentuoja, jei tie pareiškėjai turi vieną ar daugiau kompetenciją patvirtinančių dokumentų arba formalios kvalifikacijos įrodymus, išduotus kitos valstybės narės, kuri tos profesijos nereglamentuoja.

Kompetenciją patvirtinantys dokumentai ar formalios kvalifikacijos įrodymai turi atitikti tokias sąlyga:

a) jie išduoti valstybės narės kompetentingos institucijos, paskirtos pagal tos valstybės narės įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas;

b) jais patvirtinama, kad kvalifikacijos turėtojas buvo parengtas dirbti pagal nurodytą profesiją.

Vis dėlto, pirmoje pastraipoje nurodyta vienų metų profesinė patirtis gali būti nereikalaujama, jei pareiškėjo turimas formalios kvalifikacijos įrodymas patvirtina reglamentuojamą rengimą.“

B. Suomijos teisė

6. *Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta* (1384/2015) (Įstatymas dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, Nr. 1384/2015; toliau – Profesinių kvalifikacijų įstatymas) 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad juo reglamentuojamas profesinių kvalifikacijų pripažinimas ir laisvė teikti paslaugas pagal Direktyvą 2005/36. Šio įstatymo 6 dalyje išsamiau išdėstytos tokio pripažinimo sąlygos.

C. Estijos teisė

7. Kvalifikacinius reikalavimus darželio auklėtojams Estijoje reglamentuoja 2002 m. rugpjūčio 26 d. *Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded, Riigi teataja* (švietimo ministro įsakymas dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų) (toliau – Įsakymas dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų). Pagal šio įsakymo 1 straipsnio 1 dalį šiame įsakyme nustatytų kvalifikacinių reikalavimų lygiavertiškumą ir darbuotojo gebėjimą dirbti pagal nurodytą profesiją vertina darbdavys.

8. Pagal šio įsakymo 18 straipsnį kvalifikaciniai reikalavimai darželio auklėtojams yra aukštojo mokslo diplomas ir pedagoginė kompetencija. Įsakymo 37 straipsnyje numatyta, kad šiame įsakyme nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai netaikomi asmenims, kurie darželio auklėtojais dirbo iki 2013 m. rugsėjo 1 d. ir kurie pagal iki šios datos galiojusias to paties įsakymo nuostatas atitinka kvalifikacinius reikalavimus arba yra laikomi tinkamai kvalifikuotais dirbti panašų darbą.

II. Faktinės aplinkybės, procesas nacionaliniuose teismuose ir prejudiciniai klausimai

9. A kreipėsi į EDUFI dėl savo darželio auklėtojo profesinės kvalifikacijos pripažinimo, remdamasis: i) pažymėjimu, patvirtinančiu, kad 1980 m. buvo įgyta „Koolieelsete lasteasutuste kasvataja“ (ikimokyklinis ugdymas) kvalifikacija (toliau – 1980 m. diplomas); ii) pažymėjimu, patvirtinančiu, kad 2006 m. buvo įgyta „Rakenduskõrghariduse tasemele vastava hotellimajanduse eriala õppekava“ (specializuota aukštosios mokyklos lygmens viešbučių valdymo studijų programa) kvalifikacija (toliau – 2006 m. diplomas); ir iii) pažymėjimu, patvirtinančiu, kad 2013 m. buvo įgyta „Ärijuhtimise magistri kraad – Turismieetevõtlus ja teeninduse juhtimine“ (verslo administravimo magistras – turizmo ir paslaugų valdymas) kvalifikacija (toliau – 2013 m. diplomas). Prie savo prašymo A taip pat pridėjo 2017 m. Estijos mokytojų sąjungos išduotą pažymėjimą „Kutsetunnistus Õpetaja, tase 6“ (mokytojo profesinis pažymėjimas, 6 lygis) (toliau – 2017 m. pažymėjimas).

10. 2018 m. kovo 8 d. sprendimu EDUFI A prašymą atmetė.

11. 2019 m. balandžio 18 d. nutartimi *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) atmetė A skundą dėl EDUFI sprendimo. Šis teismas nusprendė, kad A kvalifikacija ir profesinė patirtis neatitiko profesinės kvalifikacijos pripažinimo reikalavimų pagal Profesinių kvalifikacijų įstatymą.

12. Pasak šio teismo, 2017 m. pažymėjimas nebuvo grindžiamas Estijoje baigtomis studijomis ir įgyta profesine patirtimi. Vadinasi, A profesinė kvalifikacija visais atžvilgiais negalėjo būti laikoma įgyta Estijoje. Šis teismas nurodė, kad atsižvelgiant į tai, kaip pagal Estijos teisę turi būti įrodoma pedagoginė kompetencija kaip kvalifikacinis reikalavimas darželio auklėtojams, ši profesija Estijoje turėtų būti laikoma nereglamentuojama. Šis teismas taip pat nurodė, kad į profesinę patirtį, kurią A įgijo ETSR ir Suomijoje[3], negalima atsižvelgti pripažįstant profesinę kvalifikaciją, nes ji nebuvo įgyta „kitoje valstybėje narėje“.

[3] Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad A 1980–1984 m. ETSR ir 2016–2017 m. Suomijoje dirbo pagal įgytą darželio auklėtojo specialybę.

13. Nagrinėjant bylą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme A nurodė, kad reikiamą išsilavinimą jis įgijo savo kilmės šalyje, kur jam taip pat buvo išduotas pedagoginės kompetencijos pažymėjimas. Jis nurodė, kad darželio auklėtojo profesija Estijoje yra reglamentuojama profesija, nepaisant to, kad atitinkamų reikalavimų atitikimą turi įvertinti darbdavys ir kad pedagoginę kompetenciją galima įgyti ir įrodyti įvairiais būdais.

14. A taip pat teigė, kad nors jo pirmoji ikimokyklinio ugdymo kvalifikacija buvo įgyta ETSR, 2005 m. įstatymu ši kvalifikacija buvo prilyginta Estijoje įgytai kvalifikacijai. Jis taip pat įgijo 2017 m. pažymėjimą, taigi jis, kaip pats mano, turi dvi „kitoje valstybėje narėje“ įgytas ikimokyklinio ugdymo kvalifikacijas.

15. EDUFI nurodė, kad nagrinėjama profesija negali būti laikoma Estijoje reglamentuojama, nes Estijos teisės aktuose pedagoginės kompetencijos reikalavimas nesiejamas su formalios kvalifikacijos įrodymu, kompetencijos patvirtinimu ar profesine patirtimi. Atvirkščiai, pedagoginės kompetencijos reikalavimo atitikimą turi įvertinti darbdavys.

16. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui neaišku, ar nagrinėjama profesija, kaip ji traktuojama Estijoje, laikytina „reglamentuojama profesija“ pagal Direktyvą 2005/36. Viena vertus, kvalifikaciniai reikalavimai yra nustatyti Įsakyme dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų ir juos sudaro aukštojo mokslo kvalifikacija ir pedagoginė kompetencija, kuri yra apibrėžta profesiniame standarte, priimtame už susijusią profesiją atsakingos tarybos. Šis teismas taip pat pažymi, kad nagrinėjama profesija Estijos Respublikos prašymu įtraukta į Komisijos sukurtą reglamentuojamų profesijų duomenų bazę. Kita vertus, nagrinėjamu nacionaliniu reglamentavimu darbdaviui paliekama teisė savo nuožiūra įvertinti, ar asmuo atitinka kvalifikacinius reikalavimus, ir nėra jokio teisės akto ar kito dokumento, reglamentuojančio, kaip galima įrodyti reikalaujamos pedagoginės kompetencijos buvimą.

17. Jeigu darželio auklėtojo profesija Estijoje laikoma „reglamentuojama profesija“, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl 2017 m. pažymėjimo pobūdžio, turint omenyje tai, kad jis, kaip teigia minėtas teismas, buvo išduotas remiantis profesine patirtimi, įgyta buvusioje Sovietų Sąjungoje ir Suomijoje, priimančiojoje šalyje.

18. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reikia įvertinti, ar ETSR įgyta pareiškėjo profesinė kvalifikacija turi būti laikoma įgyta trečiojoje šalyje.

19. Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2005/36] 3 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad reglamentuojama profesija turi būti laikoma profesija, kurios tinkamumo reikalavimai, viena vertus, nustatyti valstybės narės švietimo ministro įsakyme, reikalaujama darželio auklėtojo pedagoginė kompetencija reguliuojama profesijos standarte ir darželio auklėtojo profesija valstybės narės prašymu įtraukta į Komisijos sukurtą reglamentuojamų profesijų duomenų bazę, kita vertus, remiantis įsakymo dėl tinkamumo šiai profesijai reikalavimų tekstu, diskrecija įvertinti tinkamumo reikalavimų, visų pirma pedagoginės kompetencijos reikalavimo, įvykdymą suteikiama darbdaviui ir pedagoginės kompetencijos įrodymo būdas nėra reglamentuotas nei atitinkamame įsakyme, nei kituose įstatymuose, įsakymuose ar administraciniuose aktuose?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar kilmės valstybės narės kompetentingos institucijos išduotas su profesine kvalifikacija susijęs pažymėjimas, kuriam gauti reikalinga darbo pagal atitinkamą profesiją patirtis, gali būti laikomas kompetenciją patvirtinančiu dokumentu ar kitu formalios kvalifikacijos įrodymu, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2005/36] 13 straipsnio 1 dalį, jeigu profesinė patirtis, kuri yra pažymėjimo išdavimo pagrindas, įgyta kilmės valstybėje narėje tuo metu, kai ji buvo tarybų socialistinė respublika, ir priimančiojoje valstybėje narėje, bet ne kilmės valstybėje narėje po nepriklausomybės atgavimo?

3. Ar [Direktyvos 2005/36] 3 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad profesinė kvalifikacija, grindžiama diplomu, išduotu valstybės narės geografinėje teritorijoje esančios švietimo įstaigos tuo metu, kai ši valstybė narė buvo ne savarankiška valstybė, o tarybų socialistinė respublika, ir profesine patirtimi, pagal šį diplomą įgyta toje tarybų socialistinėje respublikoje prieš valstybei narei atgaunant nepriklausomybę, turi būti laikoma trečiojoje šalyje įgyta profesine kvalifikacija, taigi šiai profesinei kvalifikacijai pripažinti reikalinga papildoma trejų metų profesinė patirtis kilmės valstybėje narėje po nepriklausomybės atgavimo?“

20. Rašytines pastabas pateikė Estijos, Ispanijos, Nyderlandų ir Suomijos vyriausybės taip pat Europos Komisija. Estijos vyriausybė taip pat atsakė į Teisingumo Teismo jai pateiktus klausimus raštu.

III. Analizė

21. Pradėsiu nuo įvadinių pastabų dėl Direktyvos 2005/36 taikymo pagrindinėje byloje (A). Paskui aptarsiu šioje direktyvoje nustatytą pripažinimo tvarką (B). Toliau tęsiu analizę nagrinėdamas pirmąjį klausimą, susijusį su „reglamentuojamos profesijos“ sąvoka (C), o vėliau pereisiu prie trečiojo klausimo, dėl kurio nagrinėsiu, ar buvusioje Sovietų Sąjungoje įgyta profesinė kvalifikacija laikytina įgyta trečiojoje šalyje (D). Antruoju klausimu siekiama nustatyti 2017 m. pažymėjimo tinkamumą ir jis keliamas tik tuo atveju, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai. Kadangi į pirmąjį klausimą siūlau atsakyti, kad nagrinėjama profesija *negali* būti laikoma „reglamentuojama“, antrasis klausimas tampa neaktualus. Vis dėlto jį nagrinėsiu kaip pirmojo klausimo dalį, nes 2017 m. pažymėjimo aktualumas yra vienas iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgsiu šiame kontekste. Baigdamas priminsiu apie paprastai taikytiną ES pirminę teisę, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų, kad Direktyva 2005/36 netaikoma pagrindinėje byloje (E).

A. Direktyvos 2005/36 taikymas pagrindinėje byloje

22. Viena iš pagrindinių Direktyvos 2005/36 taikymo sąlygų yra ta, kad asmuo, siekiantis, kad jo profesinė kvalifikacija būtų pripažinta, turi turėti kvalifikaciją užsiimti atitinkama profesija savo kilmės valstybėje [4]. Atkreipiau dėmesį, kad pagrindinėje byloje šiuo klausimu kyla abejonių.

23. Tiksliau kalbant, sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą remiamasi Estijos švietimo ir mokslinių tyrimų ministerijos pateikta informacija, pagal kurią A, remdamasis 2006 m. ir 2013 m. diplomais, taip pat 2017 m. pažymėjimu, turi teisę Estijoje užsiimti nagrinėjama

[4] Šiuo klausimu žr. Direktyvos 2005/36 4 straipsnio 1 dalį ir 2006 m. sausio 19 d. Sprendimą *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos* (C-330/03, EU:C:2006:45, 19 punktas) arba 2021 m. liepos 8 d. Sprendimą *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija* (C-166/20, EU:C:2021:554, 26 punktas).

profesija. Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paragino EDUFI kreiptis į Estijos valdžios institucijas su prašymu išaiškinti, ar A turi kvalifikaciją Estijoje dirbti darželio auklėtoju, remdamasis 1980 m. diplomu, atsižvelgiant į tai, kad A 1980–1984 m. dirbo darželio auklėtoju ETSR. Jis taip pat paragino EDUFI nustatyti, ar A patenka į Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 37 straipsnyje esančios pereinamojo laikotarpio nuostatos taikymo sritį. Pagal šią nuostatą įsakyme nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai netaikomi asmenims, kurie iki 2013 m. rugsėjo 1 d. dirbo vaikų darželio auklėtojais ir kurie atitinka kvalifikacinius reikalavimus arba yra laikomi tinkamai kvalifikuotais panašiam darbui pagal to paties įsakymo nuostatas, galiojusias iki tos datos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, iš Estijos valdžios institucijų gautame atsakyme šie klausimai liko neaiškūs.

24. Kaip pažymi Komisija, klausimas, ar A turi kvalifikaciją užsiimti nagrinėjama profesija Estijoje, turėtų būti toliau nagrinėjamas pagrindinėje byloje, siekiant įsitikinti, ar taikoma Direktyva 2005/36. Toliau pateikta analizė grindžiama prielaida, kad taip iš tiesų yra. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų kitaip, pareiškėjo situacijai ir toliau bus taikomos Sutarties nuostatos, t. y. SESV 45 ir 49 straipsniai, ir principai, kylantys iš Teisingumo Teismo *Vlassopoulou* jurisprudencijos[5]. Šis aspektas bus trumpai aptartas šios nuomonės E skirsnyje.

B. Pagal Direktyvą 2005/36 nustatyta pripažinimo sistema

25. Direktyva 2005/36 siekiama palengvinti vienoje valstybėje narėje (toliau – kilmės valstybė narė) įgytos profesinės kvalifikacijos pripažinimą, kad pareiškėjai galėtų kitoje valstybėje narėje (toliau – priimančioji valstybė narė) užsiimti profesija, kuriai jie yra kvalifikuoti, ir ten verstis ja tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir priimančiosios valstybės narės piliečiai[6], suprantant, kad tiek kilmės, tiek priimančiojoje valstybėje narėje nagrinėjamos profesijos gali būti tapačios, analogiškos arba „tiesiog lygiavertės jų apimamos veiklos požiūriu“[7].

26. Kad Direktyva 2005/36 būtų taikoma, nagrinėjama profesija turi būti „reglamentuojama“ priimančiojoje valstybėje narėje[8] (priešingu atveju klausimas nepatenka į direktyvos taikymo sritį). Sąvoka „reglamentuojama profesija“, kuri yra pagrindinis visos direktyvos elementas ir apibrėžta jos 3 straipsnio 1 dalies a punkte, bus išsamiai analizuojama šios išvados C skirsnyje. Nepaisant to, šiame etape naudinga pažymėti, kad tai iš esmės reiškia, jog galimybė užsiimti tam tikra profesija ir dirbti pagal ją priklauso nuo „specifinės profesinės kvalifikacijos“ turėjimo.

27. Siekiant palengvinti profesinių kvalifikacijų pripažinimo procesą, Direktyvoje 2005/36 nustatytos trys pripažinimo sistemos.

5 1991 m. gegužės 7 d. Sprendimas *Vlassopoulou* (C-340/89, EU:C:1991:193, toliau – *Vlassopoulou*, 15–21 punktai). Dėl naujesnio taikymo žr., pavyzdžiui, 2022 m. birželio 16 d. Sprendimą *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Psichoterapeutai)* (C-577/20, EU:C:2022:467, 40–43 punktai) (toliau – Sprendimas *Valvira psichoterapeutai*).

6 Žr. Direktyvos 2005/36 1 straipsnį, kuriuo „nustatomos taisyklės, pagal kurias valstybė narė, suteikianti galimybę savo teritorijoje užsiimti reglamentuojama profesija atsižvelgiant į specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimą (toliau – priimančioji valstybė narė), pripažįsta vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse (toliau – kilmės valstybė narė) įgytą profesinę kvalifikaciją, ir kurios leidžia turinčiajam minėtą kvalifikaciją užsiimti ta profesija. <…>“

7 2017 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *Malta Dental Technologists Association ir Reynaud* (C-125/16, EU:C:2017:707, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) (toliau – Sprendimas *Malta Dental Technologists Association* (Maltos dantų technikų asociacija)).

8 Žr. 6 išnašoje cituojamą Direktyvos 2005/36 1 straipsnį arba 2 straipsnio 1 dalį, pagal kurią Direktyva 2005/36 taikoma „visiems valstybės narės piliečiams, <…> pageidaujantiems savarankiškai arba pagal darbo sutartį užsiimti *reglamentuojama* profesija kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie įgijo savo profesinę kvalifikaciją. <…>“ Pasviruoju šriftu paryškinta papildomai.

28. Pirma, vadinamoji automatinio pripažinimo sistema taikoma pasirinktoms profesijoms, kurių būtiniausi rengimo reikalavimai yra nustatyti Direktyvoje 2005/36[9]. Antra, speciali profesinės patirties pripažinimo sistema yra susijusi su amatininkų, prekybininkų ir pramonininkų profesijomis[10]. Trečia, bendroji pripažinimo sistema yra susijusi su visomis kitomis profesijomis[11].

29. Kaip pažymėjo Estijos vyriausybė ir Komisija, nagrinėjama byla patenka į bendrosios pripažinimo sistemos taikymo sritį.

30. Konkretus šios sistemos veikimas iš esmės priklauso nuo to, ar atitinkama profesija yra reglamentuojama ne tik priimančiojoje valstybėje narėje (kaip jau minėjau, taip turi būti visada), bet *ir* kilmės valstybėje narėje.

31. Pirma, jei profesija *taip pat reglamentuojama* kilmės valstybėje narėje, priimančioji valstybė narė, remdamasi Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 dalimi, turi leisti dirbti pagal tą profesiją tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos jos piliečiams, tiems kitų valstybių narių piliečiams, kurie turi kompetenciją patvirtinantį dokumentą ar formalios kvalifikacijos įrodymą, kurio kita valstybė narė reikalauja.

32. Antra, priešingai, kai nagrinėjama profesija *nėra reglamentuojama* buveinės valstybėje narėje, iš Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 2 dalies matyti, kad panaši priimančiosios valstybės narės pripažinimo pareiga galioja tik tuo atveju, jei pareiškėjas per pastaruosius 10 metų vienus metus visu etatu (arba lygiavertį bendrą laiką ne visu etatu) dirbo pagal nurodytą profesiją kitoje valstybėje narėje, jei tas pareiškėjas turi vieną ar daugiau kilmės valstybės narės išduotų kompetenciją patvirtinančių dokumentų arba formalią kvalifikaciją įrodančius dokumentus. Tačiau pagal Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą darbo patirties reikalavimas netaikomas, jei pareiškėjo turimas formalios kvalifikacijos įrodymas patvirtina Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies e punkte apibrėžtą „reglamentuojamą rengimą“.

33. Taigi, nors bendroji sistema grindžiama abipusiu kilmės valstybėje narėje įgytų diplomų ir profesinių kvalifikacijų pripažinimu, ji taip pat apima individualų prašymų nagrinėjimą ir palieka galimybę priimančiajai valstybei narei reikalauti „kompensacinių priemonių“, t. y. baigti adaptacijos laikotarpį arba išlaikyti tinkamumo testą[12].

34. *In casu* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Suomijoje, kur A siekia, kad būtų pripažinta jo profesinė kvalifikacija, darželio auklėtojo profesija yra „reglamentuojama profesija“, nes pagal Suomijos teisės aktus reikalaujama baigti specialų mokymą[13]. Šis klausimas nėra ginčijamas. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įsitikinti, ar ta pati profesija yra reglamentuojama ir Estijoje, kad galėtų nustatyti, ar A prašymas turi būti vertinamas pagal Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 1 dalies, ar veikiau pagal 13 straipsnio 2 dalies nuostatas.

9 Gydytojai, gydytojai specialistai, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai odontologai, specializuoti gydytojai odontologai, veterinarijos gydytojai, vaistininkai, architektai, akušeriai. Žr. Direktyvos 2005/36 III antraštinės dalies III skyrių.

10 Jų sąrašas pateiktas Direktyvos 2005/36 IV priede. Žr. minėtos direktyvos III antraštinės dalies II skyrių.

11 Direktyvos 2005/36 III antraštinės dalies I skyrius ir jos 10 straipsnis.

12 Pagal Direktyvos 2005/36 14 straipsnyje numatytas sąlygas. Žr. šios direktyvos vienuoliktą konstatuojamąją dalį ir, pavyzdžiui, 2019 m. birželio 26 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-729/17, EU:C:2019:534, 91 punktas) (toliau – Sprendimas *Komisija / Graikija*).

13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad kvalifikacinį reikalavimą atitinka bent edukologijos srities išsilavinimas, apimantis darželio auklėtojo rengimą, arba sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų srities profesinė kvalifikacija, apimanti ikimokyklinio ugdymo ir socialinės pedagogikos specializaciją.

C. Ar Estijoje reglamentuojama vaikų darželio auklėtojo profesija yra „reglamentuojama profesija“ pagal Direktyvą 2005/36?

35. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori įsitikinti, ar „reglamentuojamos profesijos“ sąvoka taikoma, kai: i) nagrinėjamai profesijai taikomi reikalavimai yra apibrėžti Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerijos priimtame įsakyme; ii) pedagoginės kompetencijos turinys yra apibrėžtas profesiniame standarte, kurį nustatė kompetentinga atitinkamos profesijos taryba; iii) valstybė narė įtraukė nagrinėjamą profesiją į Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazes; tačiau iv) pagal nacionalines nuostatas vertinti, ar konkretus asmuo atitinka kvalifikacinius reikalavimus, paliekama darbdavio diskrecijai; ir v) pedagoginę kompetenciją įrodančių įrodymų pobūdis nenurodytas.

36. Siekdamas atsakyti į šį klausimą, prieš pereidamas prie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytų aplinkybių (2), išnagrinėsiu „reglamentuojamos profesijos“ sąvoką pagal Direktyvą 2005/36 (1).

1. „Reglamentuojamos profesijos“ sąvoka pagal Direktyvą 2005/36

37. *Reglamentuojamos* profesijos sąvoka yra pagrindinis Direktyvos 2005/36 elementas. Kaip jau minėta, pirma, direktyva taikoma tik tada, kai siekiama pripažinimo valstybėje narėje, kurioje nagrinėjama profesija yra „reglamentuojama“[14], ir, antra, nuo to, ar ši profesija taip pat yra reglamentuojama kilmės valstybėje narėje, priklauso, kurios iš konkrečių pripažinimo sąlygų, nustatytų atitinkamai dviejose Direktyvos 2005/36 13 straipsnio dalyse, yra taikomos.

38. Pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punktą sąvoka „reglamentuojama profesija“ yra „profesinės veiklos rūšis arba profesinės veiklos rūšių grupė, kuria verčiantis (arba verčiantis vienu iš jos būdų) pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai arba netiesiogiai reikalaujama specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimo. <…>“[15]. Be to, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies b punkte „profesinė kvalifikacija“ apibrėžiama kaip kvalifikacija, patvirtinta formalios kvalifikacijos įrodymu, 11 straipsnio a punkto i papunktyje nurodytu kompetenciją patvirtinančiu dokumentu ir (arba) profesine patirtimi. Vadinasi, nagrinėjamu atveju svarbu tai, kad tam, jog profesija būtų „reglamentuojama“, pagal įstatymą turi būti reikalaujama turėti „specifinę profesinę kvalifikaciją“. Kartu, kaip pažymi Komisija, nacionalinėje teisėje taip pat turi būti reikalaujama, kad tokiai „reglamentuojamai profesijai“ būtų taikomas „formalios kvalifikacijos įrodymas“, „kompetenciją patvirtinantis dokumentas „ir (arba) profesinė patirtis“.

39. Konkrečiau kalbant, remdamasis Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies a punkte pateikta apibrėžtimi (ji, nors ir šiek tiek kitaip suformuluota, buvo jau direktyvose Nr. 89/48[16] ir Nr. 92/51[17], kurias pakeitė Direktyva 2005/36), Teisingumo Teismas padarė išvadą, jog tam, kad profesija būtų „reglamentuojama“, ja užsiimti turi būti aiškiai leidžiama tam tikras sąlygas

[14] Žr., pavyzdžiui, Direktyvos 2005/36 1 straipsnį ir 2 straipsnio 1 dalį, cituotus, 6 ir 8 išnašose.

[15] Šioje apibrėžtyje taip pat papildomai nurodoma, kad „vertimosi būdu laikomas profesinio vardo, kurio naudojimas įstatymais ir kitais teisės aktais leidžiamas tik turintiesiems tam tikrą profesinę kvalifikaciją, naudojimas“. Tos pačios nuostatos paskutiniame sakinyje kalbama apie profesijas, kurias praktikuoja Direktyvos 2005/36 I priede išvardytų asociacijų ar organizacijų nariai, ir nurodoma, kad šios profesijos „laikomos reglamentuojamomis profesijomis“. Šie apibrėžties aspektai nėra susiję su šia byla.

[16] 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos Nr. 89/48/EEB dėl bendrosios aukštojo mokslo diplomų, išduotų po bent trejų metų profesinio mokymo ir lavinimo, pripažinimo sistemos 1 straipsnio c ir d dalys (OL L 19, 1989, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 337–344).

[17] 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/51/EEB dėl antrosios bendros profesinio mokymo ir lavinimo pripažinimo sistemos, papildančios Direktyvą 89/48, 1 straipsnio e ir f punktai ir 2 straipsnis (OL L 209, 1992, p. 25; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 47).

atitinkantiems asmenims, o jų neatitinkantiems – uždrausta [18]. Be to, Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad profesinė kvalifikacija, būtina tam, kad tam tikra profesija būtų laikoma „reglamentuojama“, apima ne „visas kvalifikacijas, patvirtintas formalios kvalifikacijos dokumentais, o tik tas, kurios susijusios su rengimu, specialiai skirtu parengti kandidatus užsiimti tam tikra profesija“ [19]. Dėl šios priežasties, kaip iš esmės nurodo Komisija, Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies a punkte pateiktoje „reglamentuojamos profesijos“ apibrėžtyje vartojamos sąvokos „specifinė profesinė kvalifikacija“ turi skirtis nuo platesnės akademinės kvalifikacijos sąvokos [20].

40. Pateikdamas keletą pavyzdžių, Teisingumo Teismas į specifinės profesinės kvalifikacijos sąvoką neįtraukė įrodymų dėl formalios kvalifikacijos (pavyzdžiui, teisės diplomo), kurią turintys asmenys įgyja teisę užsiimti įvairia profesine veikla, o ne yra parengiami konkrečioms pareigoms [21]. Teismas taip pat įvertino, kad geologo profesija nėra „reglamentuojama“, nes Vokietijoje galimybė užsiimti šia profesija nebuvo reglamentuojama jokia teisės norma, net jei faktiškai tokį darbą dirbo tik aukštojo mokslo diplomą „Diplom-Geologe“ turintys asmenys. Taip buvo todėl, kad, kaip paaiškino Teisingumo Teismas, profesijos reglamentavimo klausimas priklauso nuo teisinės padėties priimančiojoje valstybėje narėje, o ne nuo darbo rinkoje vyraujančių sąlygų [22].

41. Tačiau Teisingumo Teismas „reglamentuojama“ laikė ligoninės vadovo profesiją Prancūzijos valstybės tarnyboje. Šis sprendimas buvo grindžiamas tuo, kad teisė užsiimti šia profesija pagal įstatymą suteikiama tik *Ecole nationale de la santé publique* (Valstybinė visuomenės sveikatos mokykla) kursą išklausiusiems asmenims, kurie išlaikė baigiamąjį egzaminą, patvirtinantį būtinus praktinius ir teorinius įgūdžius, reikalingus dirbti ligoninės valdymo srityje (nors šis rengimas nebuvo patvirtintas jokiu diplomu ar kitu dokumentu) [23]. Teisingumo Teismas „reglamentuojama“ taip pat laikė tarpininko profesiją, nes pagal nacionalinę teisę galimybė ja užsiimti buvo siejama su mokymų, skirtų įgyti profesinei kvalifikacijai ir statusui, leidžiančiam jos turėtojui užsiimti šia profesija, baigimu [24]. Tokią pačią išvadą Teisingumo Teismas padarė ir dėl dantų techniko profesijos Maltoje, nes norint įgyti teisę užsiimti šia profesija reikėjo pateikti universitetinio rengimo įrodymą, reikalingą norint įgyti teisę užsiimti papildomomis medicinos profesijomis. Konkretus tokio rengimo tikslas buvo parengti kandidatus verstis tokiomis profesijomis, prie kurių aiškiai nurodyta ir dantų techniko profesija [25].

42. Atsižvelgdamas į šiuos paaiškinimus, dabar pereisiu prie konkrečių nagrinėjamos profesijos ypatumų, kurie yra numatyti Estijos teisėje.

[18] Žr., pavyzdžiui, 1996 m. vasario 1 d. Sprendimą *Aranitis* (C-164/94, EU:C:1996:23, 19 punktas) (toliau – Sprendimas *Aranitis*) arba 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-39/07, EU:C:2008:265, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[19] 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Brouillard* (C-298/14, EU:C:2015:652, 38 punktas) (toliau – Sprendimas *Brouillard*).

[20] Taip pat žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *Brouillard* (C-298/14, EU:C:2015:408, toliau – išvada byloje *Brouillard*, 54 ir 55 punktai).

[21] Ši byla buvo susijusi su *Cour de cassation* (Belgijos kasacinis teismas) teisės referento pareigomis; Sprendimo *Brouillard*, 39 p.

[22] Sprendimo *Aranitis* 22 ir 23 punktai.

[23] 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Burbaud* (C-285/01, EU:C:2003:432, 44–53 punktai).

[24] Sprendimo *Komisija / Graikija* 88 punktas.

[25] Sprendimo *Malta Dental Technologists Association* 36 punktas.

2. Konkretūs veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti

43. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo keletą veiksnių, kuriais remiantis galima įvertinti, ar nagrinėjama profesija yra „reglamentuojama“ Estijoje. Pirmiausia aptarsiu a) nagrinėjamos profesijos įtraukimo į Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazes svarbą; o paskui panagrinėsiu b) kitus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytus aspektus.

a) Įtraukimas į Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazę

44. Direktyvos 2005/36 59 straipsnyje, pavadintame „Konsultavimasis [Skaidrumas]“, reikalaujama, kad valstybės narės, be kita ko, perduotų Komisijai jų teritorijoje esamų reglamentuojamų profesijų sąrašą. Dabartinėje šios nuostatos, įtrauktos Direktyva 2013/55/ES [26], formuluotėje (ir antraštėje) nurodoma, kad Komisija turi sukurti reglamentuojamų profesijų duomenų bazę, kuri turi būti viešai prieinama, ir ją tvarkyti, taip pat išsamiai išdėstomi reikalavimai, susiję su Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimu šioje srityje.

45. Atsižvelgiant į tai, Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies a punkte pateikta „reglamentuojamos profesijos“ apibrėžtis iš tiesų nėra susijusi nei su Komisijos duomenų bazių turiniu, nei su valstybių narių vidaus teise. Taip pat atkreipiu dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismas ne kartą yra teigęs, jog „reglamentuojamos profesijos“ apibrėžtis yra „Sąjungos teisės klausimas“ [27]. Vadinasi, Komisijos sąrašas turi būti laikomas orientaciniu [28].

46. Todėl, ir taip teigia tiek Nyderlandų vyriausybė, tiek Komisija, tai, kad valstybė narė, kaip antai Estijos Respublika šioje byloje, laiko profesiją „reglamentuojama“ tam, kad galėtų ją įtraukti į Komisijos duomenų bazę, savaime nelemia, ar ši profesija yra „reglamentuojama“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2005/36. Nacionalinio reglamentavimo ypatumai turi būti tikrinami atsižvelgiant į šioje direktyvoje šiuo klausimu nustatytus standartus.

b) Nagrinėjamo nacionalinio reglamentavimo ypatumai

47. Grįždamas prie taikytino nacionalinio reglamentavimo ypatumų, kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai paminėjo nagrinėdamas, ar nagrinėjama profesija yra „reglamentuojama“, priminsiu, kad pagal Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 18 straipsnį taikytini šie kvalifikaciniai reikalavimai: i) aukštojo mokslo kvalifikacija ir ii) pedagoginė kompetencija.

48. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Estijoje reikalavimas turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją nėra susijęs su kokia nors konkrečia sritimi, pavyzdžiui, švietimu, o gali būti *bet kurios* srities.

49. Atsižvelgdamas į bendrą aukštojo mokslo kvalifikacijos reikalavimo pobūdį, sutinku su Nyderlandų ir Suomijos vyriausybėmis ir Komisija, kad šiuo aspektu negalima remtis siekiant, kad nagrinėjama profesija būtų laikoma „reglamentuojama“, nes neatrodo, kad ji susijusi su kvalifikacija, skirta konkrečiai profesijai įgyti, kaip apibrėžta Sprendime *Brouillard*.

[26] 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (OL L 354, 2013, p. 132) (Direktyva 2013/55).

[27] Dėl neseniai paskelbto pareiškimo žr. Sprendimo *Malta Dental Technologists Association* 34 punktą.

[28] Kaip jau buvo nurodyta išvadoje byloje *Brouillard*, 50 punktas.

50. Tačiau dar reikia apsvarstyti, ar nagrinėjama profesija vis dar gali būti priskiriama prie „reglamentuojamų“ pagal „pedagoginės kompetencijos“ reikalavimą, kuris yra antrasis reikalavimas pagal Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 18 straipsnį.

51. Nemanau.

52. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Estijos vyriausybės atsakymo į Teisingumo Teismo pateiktą klausimą matyti, kad reikalaujama pedagoginė kompetencija yra apibrėžta profesiniame standarte [29], t. y. profesiniame standarte *Õpetaja tase 6* („Mokytojas, 6 lygis“), kuris 2017 m. balandžio 25 d. buvo patvirtintas *Hariduse Kutsenõukogu* (Profesinių kvalifikacijų taryba: švietimas, Estija) sprendimu Nr. 10 [30].

53. Suprantu, kad Estijoje darželio auklėtojo profesija gali užsiimti tik tie asmenys, kurie, be kita ko, turi pedagoginę kompetenciją, kaip apibrėžta nurodytame profesiniame standarte. Tačiau iš byloje esančios informacijos matyti, kad šio standarto laikymuisi netaikomas joks privalomas kontrolės mechanizmas ir jis neturi būti įrodytas kokiu nors konkrečiu būdu. Iš Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 1 straipsnio 1 dalies veikiau matyti, kad kiekvienu atveju atitiktį reikalavimams vertina darbdavys. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, neatrodo, kad pedagoginės kompetencijos reikalavimas būtų susijęs su kuria nors iš Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies b punkte išvardytų formų, kuriomis turi būti įrodyta „profesinė kvalifikacija“, kaip jau minėjau šios išvados 38 punkte, t. y. „formalios kvalifikacijos įrodymas“, „kompetenciją patvirtinantis dokumentas“ ir (arba) „profesinė patirtis“.

54. Žinoma, pagrindinėje byloje A taip pat remiasi 2017 m. pažymėjimu, kurį išdavė Estijos mokytojų sąjunga.

55. Estijos vyriausybė paaiškino, kad kai Estijos mokytojų sąjunga išduoda darželio auklėtojų profesinius pažymėjimus (*Kutsetunnistus, Õpetaja tase 6*), pavyzdžiui, 2017 m. pažymėjimą, ji veikia kaip profesinio sertifikavimo įstaiga pagal Profesijų įstatymo 10 straipsnio 1 dalį. Taip pat buvo paaiškinta, kad 2017 m. pažymėjimas buvo išduotas remiantis šios išvados 52 punkte nurodytu profesiniu standartu *Õpetaja tase 6* („Mokytojas, 6 lygis“).

56. Vis dėlto bylos medžiagoje yra įvairių nuomonių dėl tikslaus šio pažymėjimo pobūdžio ir jo reikšmingumo galimybei užsiimti vaikų darželio auklėtojo profesija Estijoje.

57. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš turimų faktų daro išvadą, kad tokio pažymėjimo išdavimas yra neprivalomas ir mokamas. Šis teismas padarė išvadą, kad toks išdavimas priklauso nuo aukštojo mokslo diplomo turėjimo ir įvertinimo, ar anksčiau įgytos kompetencijos atitinka profesinį standartą. Pasak šio teismo, nagrinėjamo pažymėjimo išdavimas *de facto* suponuoja darželio auklėtojo profesinę patirtį.

58. Savo ruožtu Estijos vyriausybė savo rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad šiuo pažymėjimu patvirtinama, jog: i) jo turėtojui leista užsiimti mokytojo profesija ir ii) turėtojo kompetencija jau buvo įvertinta suteikiant teisę užsiimti šia profesija. Atsakydama į Teisingumo Teismo pateiktą klausimą, ši vyriausybė iš esmės pažymėjo, kad nagrinėjamu pažymėjimu pagal Profesijų įstatymo 21 straipsnio 1 dalį patvirtinama, kad jo turėtojo kompetencija atitinka profesiniame standarte nustatytus reikalavimus.

[29] Pagal *Kutseseadus* (Profesijų įstatymo) 5 straipsnį, RT I, 2019 3 13, 10, pagal kurį, kaip paaiškino Estijos vyriausybė, profesinis standartas yra dokumentas, kuriame aprašoma profesija ir nurodomos reikalaujamos kompetencijos.

[30] Estijos vyriausybė pateikė tokį nagrinėjamo profesinio standarto šaltinį: https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10640560.

59. Šiuo atžvilgiu pirmiausia atkreipiu dėmesį į tai, kad bylos medžiagoje nepateikta jokios išsamesnės informacijos apie teisės į nagrinėjamą profesiją suteikimo procesą, išskyrus įpareigojimą kandidatui turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją ir pedagoginę kompetenciją, o pastarąją vertina darbdavys, kaip matyti iš Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 1 straipsnio 1 dalies ir 18 straipsnio. Antra, ir nepriklausomai nuo tikslaus 2017 m. pažymėjimo kvalifikavimo pagal direktyvą, manau, kad lemiamą reikšmę turi tai, jog šio pažymėjimo turėjimas *nėra* būtina sąlyga norint įgyti darželio auklėtojo profesiją, kaip paaiškino Estijos vyriausybė, remdamasi Profesijų įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi.

60. Nepaisant to, Estijos vyriausybė pažymėjo, kad, pateikus Estijos mokytojų sąjungos išduotą pažymėjimą, darbdavys neturi pagrindo abejoti kandidato pedagogine kompetencija. Vis dėlto kartu ši vyriausybė patvirtino, kad Estijos teisės aktuose nėra jokios tokios normos. Todėl suprantu, kad,net ir pateikus tokį pažymėjimą, darbdavys vis tiek turi įvertinti, ar konkretus kandidatas atitinka pedagoginės kompetencijos reikalavimus, kaip nurodyta Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 1 straipsnio 1 dalyje.

61. Noriu pabrėžti, kad, priešingai, nei, matyt, mano Nyderlandų vyriausybė, nėra akivaizdu, kad darbdavio atliekamas vertinimas yra susijęs su kandidato tinkamumu, pavyzdžiui, atsižvelgiant į konkrečius darbdavio poreikius arba konkuruojančių kandidatų turimas kompetencijas. Toks vertinimas iš tiesų turi būti atliekamas bet kokio įdarbinimo proceso metu, nepriklausomai nuo to, ar atitinkama profesija yra reglamentuojama. Priešingai, kaip suprantu, vertinimas pagal Įsakymo dėl darželio auklėtojų tinkamumo reikalavimų 1 straipsnio 1 dalį yra susijęs su pačiais kvalifikaciniais kriterijais, leidžiančiais kandidatui užsiimti profesija. Suprantu, kad kompetenciją patvirtinančio dokumento, kaip antai 2017 m. pažymėjimo, turėjimas gali palengvinti vertinimą, tačiau tai neturi įtakos diskrecijai, kuria, kaip atrodo, šiuo atveju naudojasi darbdavys.

62. Tai taip pat reiškia, kad pedagoginė kompetencija gali būti įrodoma įvairiais būdais, iš kurių nė vienas nėra privalomas. Taigi, išvada, ar konkretūs kandidatai atitinka reikalaujamą „konkurso“ standartą, kad galėtų dirbti pagal darželio auklėtojo profesiją, atrodo, neturi vienodo privalomo pagrindo, kaip iš esmės pažymėjo Ispanijos vyriausybė.

63. Šiomis aplinkybėmis, pritardamas Ispanijos ir Suomijos vyriausybėms bei Komisijai, darau išvadą, kad Estijoje reglamentuojama vaikų darželio auklėtojo profesija negali būti laikoma „reglamentuojama“ pagal Direktyvą 2005/36, kai galimybė užsiimti šia profesija ir dirbti pagal ją priklauso, viena vertus, nuo aukštojo mokslo diplomo, kuris nėra specialiai skirtas dirbti pagal šią profesiją, ir, kita vertus, nuo pedagoginės kompetencijos, kuri apibrėžta profesiniame standarte, tačiau kurios buvimą kiekvienu atveju vertina darbdavys.

D. Buvusioje Sovietų Sąjungoje įgytos profesinės kvalifikacijos svarba

64. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar profesinė kvalifikacija, grindžiama buvusioje Sovietų Sąjungoje įgytu diplomu (t. y. 1980 m. diplomas, kurį A kartu su 2017 m. pažymėjimu ir kitais dokumentais pateikė Suomijos valdžios institucijoms), turi būti laikoma įgyta trečiojoje šalyje, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 3 dalį, todėl tam, kad tokia kvalifikacija būtų pripažinta Suomijoje, A turėtų trejus metus užsiimti nagrinėjama profesija Estijoje (1).

65. Suprantu, kad šis klausimas Teisingumo Teismui pateiktas, nes, kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat numato galimybę, kad 1980 m. diplomas gali būti „reglamentuojamo rengimo“ įrodymas,

kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies e punktą, nes tai lemtų A profesinės kvalifikacijos pripažinimą remiantis šios direktyvos 13 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa (2) [31].

1. Ar buvusioje Sovietų Sąjungoje įgyta profesinė kvalifikacija yra „trečiojoje šalyje“ įgyta kvalifikacija?

66. Pagal Direktyvoje 2005/36 nustatytą pripažinimo sistemą iš esmės daroma prielaida, jog tam, kad pirminė profesinė kvalifikacija būtų pripažinta, ji turi būti įgyta vienoje iš valstybių narių. Tai matyti iš Direktyvos 2005/36 [32] 2 straipsnio 1 dalies. Nukrypstant nuo šios taisyklės, minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „kiekviena valstybė narė gali leisti savo teritorijoje pagal jos nustatytas taisykles užsiimti reglamentuojama profesija pagal 3 straipsnio 1 dalies a punktą valstybės narės piliečiams, turintiems profesinės kvalifikacijos įrodymą, įgytą ne toje valstybėje narėje.“

67. Tokiu atveju trečiosios šalies išduotas formalios kvalifikacijos įrodymas pagal bendrąją pripažinimo sistemą bus reikalingas tik po trejų metų praktikos ją pripažinusioje valstybėje narėje. Tai matyti iš Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 3 dalies, kurioje teigiama, kad: „trečiosios šalies išduotas formalios kvalifikacijos įrodymas laikomas formalios kvalifikacijos įrodymu, jei jo turėtojas turi trejų metų atitinkamos profesijos patirtį valstybės narės, kuri pripažino tą formalios kvalifikacijos įrodymą pagal 2 straipsnio 2 dalies nuostatas, teritorijoje ir tą patirtį pripažįsta ta valstybė narė.“

68. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia apie šioje nuostatoje vartojamos sąvokos „trečioji šalis“ reikšmę, siekdamas, kaip jau buvo pažymėta, patikrinti, ar A taikoma trejų metų patirties sąlyga.

69. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 1980 m. diplomas yra ikimokyklinio ugdymo vidurinio mokslo diplomas, kurį A įgijo buvusioje Sovietų Sąjungoje ir kuris 2005 m. įstatymu buvo prilygintas Estijoje įgytam vidurinio mokslo diplomui.

70. Tai, mano nuomone, atsako į trečiąjį klausimą, kad 1980 m. diplomas negali būti laikomas išduotu trečiosios šalies.

71. Priešingai, nei teigia Suomijos vyriausybė, nemanau, kad iš šios išvados 67 punkte nurodytos Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 3 dalies formuluotės galima daryti priešingą išvadą. Ši formuluotė yra abstrakti ir joje nenurodoma, kaip reikėtų apibūdinti tokias situacijas, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje.

72. Iš tiesų Direktyvoje 2005/36 nėra jokių nuostatų šiuo klausimu, kai kalbama apie *bendrąją* pripažinimo sistemą. Reikia pripažinti, kad šis nuostatų nebuvimas prieštarauja aiškiam paminėjimui *automatinio* pripažinimo sistemoje [33].

[31] Žr. šios išvados32 punktą.

[32] Žr. šios išvados 9 išnašą.

[33] Kaip paaiškinta pirmiau, automatinio pripažinimo sistema yra viena iš trijų Direktyvoje 2005/36 numatytų sistemų ir yra susijusi su tam tikromis pasirinktomis profesijomis, pavyzdžiui, gydytojais, slaugytojais ar architektais. Žr. šios išvados 28 punktą.

73. Iš tiesų, kalbant konkrečiai apie Estiją, Direktyvos 2005/36 23 straipsnio 4 dalyje dėl „įgytų teisių“ aptariamas klausimas dėl kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų dėl profesijų, kurioms taikoma automatinė sistema, pavyzdžiui, gydytojų, slaugytojų ar architektų, įgytų iki 1991 m. rugpjūčio 20 d., t. y. buvusioje Sovietų Sąjungoje. Iš šios nuostatos matyti, kad formalios kvalifikacijos įrodymai, susiję su profesijomis, kurioms taikoma automatinio pripažinimo sistema, turi būti pripažįstami kitose valstybėse narėse, jei Estijos valdžios institucijos patvirtina, kad šie įrodymai jos teritorijoje turi tokią pačią teisinę galią kaip ir jos išduoti dokumentai [34].

74. Kitose Direktyvos 2005/36 23 straipsnio dalyse įtvirtinta panaši nuostata dėl profesinės kvalifikacijos, įgytos kitų buvusių valstybių, būtent Vokietijos Demokratinės Respublikos (23 straipsnio 2 dalis), Čekoslovakijos (23 straipsnio 3 dalis) ir Jugoslavijos (23 straipsnio 5 dalis), teritorijoje.

75. Vadinasi, aiškiai pripažįstama, kad atsakomybė spręsti dėl šių buvusių valstybių išduotų formalių kvalifikacijų, susijusių su profesijomis, kurioms taikoma *automatinio* pripažinimo sistema, tolesnio teisinio galiojimo tenka atitinkamos valstybės narės valdžios institucijoms.

76. Ar dėl to, kad nėra panašių taisyklių, kai kalbama apie *bendrąją* pripažinimo sistemą, su kuria susijęs ginčas pagrindinėje byloje, darytina kitokia išvada? Nemanau.

77. Tai, kad ES teisės aktų leidėjas aiškiai pripažino valstybių narių kompetenciją spręsti dėl atitinkamose buvusiose valstybėse įgytos kvalifikacijos tolesnio galiojimo, kiek tai susiję su situacijomis, patenkančiomis į *automatinio* pripažinimo sistemos taikymo sritį, galima paaiškinti, kaip iš esmės siūlo Komisija, tuo, kad ši sistema neatsiejama nuo išsamių taisyklių dėl būtiniausių profesinių reikalavimų. Tokiomis aplinkybėmis laiko aspektas turėjo būti nagrinėjamas kartu su kitais aspektais.

78. Tačiau *bendrojoje* pripažinimo sistemoje nenumatytas toks būtiniausių profesinių reikalavimų suderinimas, todėl juos ir toliau kontroliuoja valstybės narės, laikydamosi Sąjungos teisės [35]. Vadinasi, valstybės narės turi nustatyti, kas jų teritorijoje turėtų būti pripažįstama kaip formalios kvalifikacijos įrodymas.

79. Direktyvos 2005/36 12 straipsnio 2 dalyje taip pat pripažįstama galimybė (kilmės) valstybėms narėms išsaugoti įgytas teises, kai kalbama apie profesinę kvalifikaciją, įgytą pagal nebegaliojančias taisykles, įskaitant atvejus, kai reikalavimai per tą laiką tapo griežtesni. Tokiais atvejais priimančioji valstybė narė, taikydama bendrąją pripažinimo sistemą pagal direktyvos [36] 13 straipsnį, turi laikyti, kad anksčiau (kilmės valstybėje narėje) įgytas rengimas atitinka naujojo rengimo lygį [37].

80. Manau, kad tokia pati išvada *mutatis mutandis* darytina ir tada, kai kalbama apie valstybės narės, kaip antai Estijos Respublikos, sprendimą nustatyti, ar profesinė kvalifikacija, įgyta jos teritorijoje, kai ši teritorija priklausė kitai valstybei, atitinka minimalų kvalifikacijos lygį, būtiną pagal šiuo metu galiojančias taisykles.

[34] Ir kad tokie asmenys užsiėmė atitinkama veikla jos teritorijoje ne trumpiau kaip trejus metus iš eilės per penkerių metų laikotarpį iki pažymėjimo išdavimo. Žr. Direktyvos 2005/36 23 straipsnio 4 dalies paskutinę pastraipą.

[35] Žr. Direktyvos 2005/36 vienuoliktą konstatuojamąją dalį. Taip pat žr. Sprendimo *Vlassopoulou* 9 punktą arba Sprendimo *Malta Dental Technologists Association* 47 ir 53 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija.

[36] Nurodyta šios išvados 31 ir 32 punktuose.

[37] Taip pat žr., kalbant apie Direktyvą Nr. 89/48, 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Beuttenmüller* (C-102/02, EU:C:2004:264, 45 punktas).

81. Šią išvadą, mano nuomone, patvirtina Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 3 dalyje numatytas tikslas. Joje nustatytu trejų metų profesinės patirties reikalavimu, mano nuomone, panašiai kaip ir Direktyvos 2005/36[38] 13 straipsnio 2 dalyje nustatytu vienų metų reikalavimu, siekiama užtikrinti, kad profesinės kvalifikacijos, „patenkančios“ į bendrąją pripažinimo sistemą, būtų patikrintos atsižvelgiant į atitinkamos profesinės rinkos padėtį. Tai taip pat gali būti vertinama kaip garantija, kad nebūtų apeinami atitinkamose valstybėse narėse galiojantys profesinės kvalifikacijos reikalavimai.

82. Vis dėlto panašaus poreikio nėra, kai kalbama apie profesinę kvalifikaciją, įgytą valstybės narės teritorijoje tuo metu, kai ši teritorija priklausė kitai valstybei. Istoriškai šiuo atžvilgiu pirmiausia kyla klausimas dėl tolesnės teisinės galios[39] naujai sukurtoje (arba atkurtoje) valstybėje (kartu su kitų teisinės sistemos elementų galiojimu). Priėmus sprendimą dėl tolesnio profesinės kvalifikacijos galiojimo, ji tampa tos valstybės narės teisinės sistemos dalimi ir tuomet jai turėtų būti taikoma abipusio pripažinimo sistema pagal Direktyvoje 2005/36 nustatytas sąlygas.

83. Taigi, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, aš, pritardamas Estijos vyriausybei ir Komisijai, darau išvadą, kad profesinė kvalifikacija, įgyta buvusioje Sovietų Sąjungoje, kurią Estijos Respublika savo teisės aktais prilygino šioje valstybėje narėje įgytai kvalifikacijai, turi būti laikoma įgyta šioje valstybėje narėje, o ne trečiojoje šalyje.

2. Ar 1980 m. diplomas patvirtina „reglamentuojamą rengimą“?

84. Kaip jau minėjau, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar 1980 m. diplomas gali būti laikomas „reglamentuojamo rengimo“ įrodymu pagal Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies e punktą. Jei taip, iš šios direktyvos 13 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos matyti, jog negalima reikalauti, kad pareiškėjas per pastaruosius dešimt metų būtų įgijęs vienų metų vaikų darželio auklėtojo profesinę patirtį kitoje valstybėje narėje tam, kad jo profesinė kvalifikacija būtų pripažinta Suomijoje.

85. Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies e punkte „reglamentuojamas rengimas“ yra apibrėžiamas kaip “bet koks rengimas, specialiai skirtas siekiant užsiimti tam tikra profesija, ir susidedantis iš kurso ar kursų ir, jei taikytina, papildytas profesiniu rengimu arba stažavimusi ar profesine praktika.“ Antrame sakinyje priduriama, kad „profesinio rengimo, stažavimosi ar profesinės praktikos struktūra ir lygis nustatomi atitinkamos valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais arba kontroliuojami ar tvirtinami tuo tikslu paskirtos institucijos.“

[38] Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į Direktyvą Nr. 89/48, nusprendė, kad, „vadinasi, reikalavimas dėl tokios trukmės profesinės patirties susijęs su prašymą pateikusio asmens galimybės dirbti pagal tam tikrą profesiją kilmės valstybėje narėje realumu“. 2011 m. balandžio 5 d. Sprendimas *Toki* (C-424/09, EU:C:2011:210, 31 punktas).

[39] Pažymiu, kad minėtose Direktyvos 2005/36 23 straipsnio nuostatose vartojamas atitinkamos profesinės kvalifikacijos teisinės galios terminas.

86. Pripažįstu, kad šią apibrėžtį nelengva suprasti, nes, pirma, atrodo, kad „profesinis rengimas, arba stažavimasis ar profesinė praktika“ yra „reglamentuojamo rengimo“ dalis, tik „jei taikytina“, ir, antra, atrodo, kad reikalavimas, susijęs su nacionalinėse taisyklėse nustatyta „struktūra ir lygiu“, yra susijęs tik su tokia (praktine), o ne teorine rengimo dalimi [40].

87. Tačiau sutinku su Komisija, kad nacionalinėmis nuostatomis nustatytas būtinas rengimo lygis ir struktūra turi būti taikomi tiek teorinei, tiek praktinei tokio rengimo daliai, nes priešingu atveju nesu tikras, kaip „reglamentuojamas rengimas“, apie kurį kalbama šioje apibrėžtyje, iš tiesų galėtų būti laikomas visiškai *reglamentuojamu*.

88. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar: i) 1980 m. diplomas yra įrodymas, patvirtinantis, kad baigtas rengimas, specialiai skirtas siekiant užsiimti konkrečia nagrinėjama profesija; ii) tokio rengimo struktūra ir lygis buvo nustatyti nacionaliniais įstatymais ir kitais teisės aktais arba buvo prižiūrimi ar patvirtinti tuo tikslu paskirtos institucijos, kaip nurodyta Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 1 dalies e punkte; ir iii) tokį įrodymą išdavė kompetentingos institucijos, paskirtos pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas, ir juo patvirtinama, kad kvalifikacijos turėtojas buvo parengtas dirbti pagal atitinkamą profesiją pagal Direktyvos 2005/36 13 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

89. Jei taip yra, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Estijos Respublika šį diplomą prilygino šios valstybės narės išduotiems diplomams, manau, kad ši profesinė kvalifikacija turi būti pripažįstama, nepažeidžiant priimančiosios valstybės narės valdžios institucijų galimybės reikalauti kompensacinių priemonių pagal Direktyvos 2005/36 14 straipsnį (ir neperžengiant jo ribų).

E. Baigiamosios pastabos dėl (įprasto) pirminės teisės taikymo

90. Kaip ne kartą yra priminęs Teisingumo Teismas, kai byla nepatenka į Direktyvos 2005/36 taikymo sritį, kompetentingos institucijos negali nutraukti savo vertinimo, bet privalo jį tęsti, atsižvelgdamos į SESV užtikrinamas pagrindines laisves [41]. Iš tiesų „direktyvomis dėl abipusio diplomų pripažinimo, visų pirma Direktyva 2005/36, nesiekiama apsunkinti diplomų, pažymėjimų ir kitų formalią kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų pripažinimo tais atvejais, kurių jos neapima, ir nedaroma tokio poveikio“ [42].

91. Taigi, kai pateikiamas prašymas pripažinti profesinę kvalifikaciją, kuri nepatenka į Direktyvos 2005/36 taikymo sritį, taikomi SESV 45 ir 49 straipsniai. Taigi kompetentingos institucijos turi atsižvelgti į atitinkamo asmens profesinę kvalifikaciją, lygindamos jo diplomais, pažymėjimais ir kitais formalią kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais bei atitinkama

[40] Pažymiu, kad „reglamentuojamo rengimo“ pavyzdžiai buvo pateikti pirminės Direktyvos 2005/36 redakcijos III priede, tačiau šis priedas buvo išbrauktas Direktyvos 2013/55 1 straipsnio 52 dalimi, matyt, dėl ketinimo išplėsti šios sąvokos taikymo sritį. Žr. Komisijos tarnybų darbo dokumentą, poveikio vertinimą, Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir Reglamentas dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, lydimąjį dokumentą; SEC(2011) 1558 *final*, 6.4.2 punktas; p. 33. Komisijos pasiūlyme dėl direktyvos „reglamentuojamas rengimas“, be kita ko, apibrėžiamas kaip „specialiai skirtas siekiant užsiimti tam tikra profesija“. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, COM(2002) 0119 galutinis, OL C 181 E, 2002, p. 183, 11 straipsnio 4 dalies b punkto, 5 ir 6 dalių ir 13 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos projektas.

[41] Žr. neseniai suformuluotą išvadą Sprendime *Valvira-Psychotherapists* (psichoterapeutai), 35–44 punktai.

[42] 2022 m. kovo 3 d. Sprendimas *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Basic medical training* (pagrindinės medicinos studijos)) (C-634/20, EU:C:2022:149, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) (toliau – Sprendimas *Valvira – Basic medical training*).

profesine patirtimi patvirtintą kvalifikaciją su profesine kvalifikacija, kurios reikalaujama pagal atitinkamas nacionalines taisykles siekiant užsiimti atitinkama profesija, kaip nurodyta *Vlassoupoulou* ir vėlesnėje jurisprudencijoje [43].

92. Iš šių principų matyti, kad atitinkama valstybė narė turi objektyviai patikrinti, ar užsienio diplomu patvirtinama, kad jo turėtojas turi žinių ir kvalifikacijų, kurios yra bent lygiavertės nacionaliniu diplomu patvirtintoms kvalifikacijoms, ir, jei taip, pripažinti šį diplomą atitinkančiu jos nacionalinėse nuostatose nustatytus reikalavimus. Esant esminiams skirtumams, jos gali nustatyti kompensacines priemones, kurios visų pirma turi atitikti proporcingumo principą, vis dėlto patikrinusios, ar į pareiškėjo jau įgytas žinias, taip pat ir priimančiojoje valstybėje narėje, gali būti atsižvelgta siekiant įrodyti, kad jis turi priimančiojoje valstybėje narėje reikalaujamų žinių [44].

93. Taigi, kaip iš esmės tvirtina Komisija, atliekant patikrinimą pagal SESV 45 arba 49 straipsnį, pareiškėjo kvalifikacija turi būti išsamiai įvertinta atsižvelgiant į visus jo diplomus, profesinę patirtį, įgytą buvusioje Sovietų Sąjungoje ir Suomijoje [45], taip pat į 2017 m. pažymėjimą, kad būtų galima nustatyti, ar jo kvalifikacija yra lygiavertė profesinei kvalifikacijai, kuri pagal priimančiosios valstybės narės teisės aktus yra būtina norint užsiimti vaikų darželio auklėtojo profesija, ir įsitikinti, ar įgūdžiai, kurių gali trūkti, iš tikrųjų buvo įgyti.

IV. Išvada

94. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) atsakyti:

2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo 3 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip:

vaikų darželio auklėtojo profesija negali būti laikoma „reglamentuojama“ pagal šią nuostatą, kai galimybė užsiimti šia profesija ir dirbti pagal ją priklauso, pirma, nuo aukštojo mokslo diplomo, kuris nėra specialiai skirtas dirbti pagal šią profesiją, ir, antra, nuo pedagoginės kompetencijos, kuri apibrėžta profesiniame standarte, tačiau kurios buvimą kiekvienu atveju vertina darbdavys.

Direktyvos 2005/36 3 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip:

profesinė kvalifikacija, įgyta buvusioje Sovietų Sąjungoje, kurią Estijos Respublika savo teisės aktais prilygino šioje valstybėje narėje įgytai kvalifikacijai, turi būti laikoma įgyta šioje valstybėje narėje, o ne trečiojoje šalyje.

[43] Sprendime *Vlassopoulou* buvo sprendžiama dėl faktų, kuriems dar nebuvo taikomas nė vienas antrinės teisės aktas, susijęs su profesinių kvalifikacijų pripažinimu, todėl Teisingumo Teismas savo išvadas grindė atitinkama Sutarties nuostata (*in casu* EEB sutarties 52 straipsnis, dabar SESV 49 straipsnis). Nors ši byla buvo susijusi su įsisteigimo laisve, jos logika taikytina ir darbuotojų judėjimo laisvei. Dėl naujausio taikymo pavyzdžio žr. Sprendimo *Valvira-Psychotherapists* 40–41 punktus ir Sprendimo *Valvira-Basic Medical Training* 38 punktą ir juose nurodytą jurisprudenciją.

[44] Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Valvira-Basic medical training* 42–46 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija.

[45] Dėl priimančiojoje valstybėje narėje įgytos patirties svarbos žr. 2021 m. liepos 8 d. Sprendimą *BB / Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija* (C-166/20, EU:C:2021:554, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).